

TALEPAPIR

Dato: 31. januar 2006
Kontor: Udlændingekontoret
J.nr.: 2005/4112-11
Sagsbeh.: DKA
Fil-navn: Spm L – talepapir

Talepapir til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål L i Retsudvalget den 2. februar 2006 stillet til integrationsministeren og justitsministeren

Samrådsspørgsmål L:

"Ministrene bedes uddybe svaret på spørgsmål 113 og 115 på REU alm. del om de forsvundne kinesiske børn fra asylcenter Gribskov"

Spørgsmål nr. 113 stillet til integrationsministeren den 30. november 2005:

"Vil ministeren redegøre for sagen om de forsvundne kinesiske børn fra asylcenter Gribskov, herunder redegøre for, hvem der har ansvar for disse børn, mens de opholder sig i Danmark"

Jeg er – det tror jeg vi alle er – berørt over sagerne om de kinesiske asylansøgerbørn, der er forsvundet fra deres asylcenter.

Jeg vil selvfølgelig begynde med at redegøre for den konkrete sag om de kinesiske uledsagede mindreårige asylansøgere.

Derefter vil jeg gerne oplyse om de muligheder, der er for at iværksætte særlige tiltag – herunder frihedsberøvelse – over for asylansøgerbørn af hensyn til børnenes egen sikkerhed. Jeg har på baggrund af denne triste sag om de kinesiske uledsagede mindreårige asylansøgere iværksat et ”service-tjek” af procedurerne omkring de uledsagede mindreårige asylansøgere, som allerede har medført og vil medføre nogle forbedringer.

Til sidst vil jeg komme ind på det internationale samarbejde, eftersom Danmark ikke står alene med disse sager om uledsagede mindreårige børn fra Kina, der forsvinder kort efter indrejsen.

Dansk Røde Kors – der driver Center Gribskov, som er et særligt asylcenter for uledsagede mindreårige asylansøgere – har oplyst, at der siden december 2004 er indkvarteret 43 kinesiske børn på centret. Heraf er 29 børn forsvundet fra centret.

Der er tale om 29 børn, der var i alderen 11 - 17 år. Børnene er ankommet i små grupper af 2-4 personer, og de er typisk udeblevet fra Center Gribskov i grupper efter et par ugers ophold. De har ofte efterladt vigtige personlige ejendele, som om der er sket et hurtigt opbrud.

Dansk Røde Kors har oplyst, at de første børn, der indrejste, var ældre børn på 15 – 17 år. Der indrejste imidlertid senere børn, som var yngre. Dette vakte i særlig grad mistænksomhed hos Dansk Røde Kors, og de kunne konstatere et mistænkeligt mønster omkring de kinesiske børns forsvinden. Derfor tog Dansk Røde Kors primo juni 2005 kontakt til politiet for at etablere et setup til efterforskning af sådanne sager samt til beskyttelse af børnene mod menneskesmugling.

Dette har blandt andet betydet, at der for fire kinesiske børn, der indrejste i september 2005, blev etableret ekstra personale omkring børnene døgnet rundt og særlig indkvartering uden for selve asylcentret. Dette skete, fordi der var begrundet mistanke om, at disse børn kunne være ofre for menneskehandel.

Børnene havde kortvarigt været forsvundet fra centret, hvorefter de blev truffet på Hovedbanegården, hvorfra de formentlig ville rejse videre ud af landet. Det er den sag, som har været omtalt i pressen, og som den 8. november 2005 førte til to domsfældelser bl.a. for mistanke om menneskehandel.

[indkvarteringen af uledsagede mindreårige asylansøgere]

Som jeg har redegjort for i mit skriftlige svar på udvalgets spørgsmål 113, er det Udlændingestyrelsen, der står for forsørgelsen af uledsagede mindreårige asylansøgere i form af indkvartering, kontante ydelser, kost og sundhedsbehandling samt iværksættelse af nødvendige sociale foranstaltninger.

Børn, der søger asyl uden at være ledsagede af deres forældre eller andre voksne, bliver indkvarterede på særlige børnecentre, f.eks. Center Gribskov. På børnecentrene er der af hensyn til børnene en særlig sammensætning af personalet, og der tages hensyn til de særlige behov, som sådanne børn har.

Børnecentrene er – ligesom de almindelige asylcentre – ikke lukkede og aflåste. Der er således ingen udgangskontrol på centrene, og børnene er altså ikke frihedsberøvede på centrene.

Der kan dog iværksættes særlige tiltag, hvis det findes nødvendigt af hensyn til barnets trivsel, udvikling eller barnets sikkerhed. Der kan f.eks. være tale om, at der indsættes ekstra personale omkring barnet døgnet rundt, at barnet adskilles fra andre børn ved flytning til et særligt indkvarteringssted, for eksempel til et anneks til asylcentret eller en kommunal døgninstitution, eller at barnets mobiltelefon inddrages.

Formålet med at flytte et barn til f.eks. et andet indkvarteringssted er, at barnet får et hemmeligt og nyt opholdssted, som en eventuel menneskesmugler ikke kender. Ligesom inddragelse af et barns mobiltelefon betyder, at en eventuel menneskesmugler ikke kan kontakte barnet.

Sådanne indskrænkninger i et barns frihed benyttes kun, når den stedlige kommune finder det nødvendigt ad hensyn til barnets sikkerhed, og ofte i et samarbejde med politiet. Sådanne sociale foranstaltninger sker efter den sociale lovgivning.

[Særligt om anbringelse udenfor centersystemet – frihedsberøvelse]

Det er som sagt den stedlige kommune, hvor det enkelte asylcenter ligger, som har tilsynet med børnene på centret, og som kan træffe beslutning om særlige sociale foranstaltninger efter lov om social service. Sådanne sociale foranstaltninger iværksættes i samarbejde med Udlændingestyrelsen.

Afgørelser om anbringelse efter den sociale lovgivning er skønsmæssige og træffes ud fra hensynet til barnets tarv og ud fra barnets særlige behov for støtte.

Der er også mulighed for at anbringe et asylansøgerbarn i en sikret afdeling af en døgninstitution, f.eks. på institutionen Sølager. Dette kan ifølge magtanvendelsesbekendtgørelsen f.eks. ske, hvis et barn er til skade for sig selv eller andre, eller hvis politiet har truffet afgørelse om frihedsberøvelse efter udlændingeloven for at sikre et barns tilstedeværelse eller i forbindelse med en udsendelse.

I helt særlige situationer kan et barn anbringes i en kommunal døgninstitution ved risiko for, at barnet vil forsvinde, og man kan derfor på institutionen give barnet et nyt og hemmeligt opholdssted, der er ukendt for en eventuel menneskesmugler.

Men anbringelse af børn på sikrede aflåste afdelinger er et meget voldsomt indgreb, som vi skal anvende med omtanke.

Jeg mener ikke, der var grundlag for at anvende frihedsberøvelse over for de kinesiske børn i denne her sag.

Jeg mener heller ikke, at vi altid skal frihedsberøve asylansøgerbørn på baggrund af en mere generel risiko for, at de forsvinder.

En afgørelse om frihedsberøvelse skal altid ske på et sikkert grundlag og skal bero på en grundig konkret vurdering. Jeg har ikke grundlag for nå til en anden vurdering i den konkrete sag om de kinesiske børn end den, som Udlændingestyrelsen, Dansk Røde Kors Center Gribskov og den stedlige kommune har foretaget. Nemlig at der ikke har været behov for at tage skrapper midler i anvendelse.

Både ekstrapersonale og særlige indkvarteringssteder og inddragelse af mobiltelefon har været brugt i denne her sag om de kinesiske børn.

Derfor er der også for disse børns vedkommende i løbet af én dag sket en haste-udpegning af en personlig repræsentant – en form for værge for barnet.

Det betyder, at den personlige repræsentant har haft mulighed for at varetage barnets interesser i forbindelse med iværksættelse af de sociale foranstaltninger, jeg nævnte før.

Jeg kan oplyse, at der har været – og fortsat er – et tæt samarbejde omkring disse børn mellem Dansk Røde Kors og alle de implicerede myndigheder, der både tæller Udlændingestyrelsen, Rigspolitiet, Københavns Politi, Græsted-Gilleleje Kommune og Frederiksberg Statsamt.

[Service-tjekket]

I forhold til denne type sager skal det sikres, at der sker en hurtig sagsbehandling i alle led – sager om uledsagede mindreårige asylansøgere skal så vidt muligt hastebehandles i alle myndigheder.

Men det skal også sikres, at man hele vejen igennem har fokus på børnenes særlige sårbare situation.

Jeg har som sagt iværksat et såkaldt "service-tjek" af procedurerne omkring de uledsagede mindreårige asylansøgere for at være helt sikker på, at vi i alle led – myndigheder så vel som Dansk Røde Kors – gør det så godt som det overhovedet er muligt for børn, der kommer alene her til landet og søger asyl.

Der har således den 13. januar 2006 været afholdt et møde med Dansk Røde Kors, Udlændingestyrelsen, Rigspolitiet, Københavns Politi [fordi mange indrejser via lufthavnen] og Hillerød Politi [fordi børnecentrene ligger i Hillerød Politikreds].

Der blev på mødet navnlig fokuseret på 3 emner: 1) Barnets asylansøgning og registreringen af barnet, 2) procedurerne, når et barn forsvinder fra asylcentret, og 3) den personlige repræsentant.

[Barnets asylansøgning og registrering af barnet]

For så vidt angår spørgsmålet om barnets asylansøgning og registrering af barnet kan jeg oplyse, at der allerede ved den mindreårige asylansøgers første samtale med politiet, hvor der søges asyl – hvilket meget ofte foregår i Københavns Lufthavn – tilkaldes en bisidder fra Dansk Røde Kors til at varetage barnets tarv.

Derefter indkvarteres barnet på et asylcenter for uledsagede mindreårige asylansøgere, typisk Asylcenter Gribskov. Dansk Røde Kors orienterer den stedlige kommune om indkvarteringen, da kommunen som nævnt har tilsynspligten med de børn, der opholder sig i kommunen.

Indenfor få dage foregår den egentlige registrering af asylansøgeren hos Rigspolitiet i Sandholm. Der optages i denne forbindelse foto til brug for den pågældendes asylansøgerkort, og hvis asylansøgeren er over 14 år, optages der også fingeraftryk.

Udlændingestyrelsen har en telefonvagt for uledsagede mindreårige asylansøgere, så det sikres, at Udlændingestyrelsen løbende orienteres om disse sager. Udlændingestyrelsen tager herefter stilling til, om udpegningen af personlig repræsentant skal påbegyndes straks eller afvente aldersundersøgelse eller lignende.

[2. procedurerne, når et barn forsvinder fra asylcentret]

Med hensyn til procedurerne, når et barn forsvinder fra asylcentret, har Dansk Røde Kors oplyst, at man siden 1991 har haft en fast procedure for efterlysning af uledsagede mindreårige asylansøgere, der forsvinder fra deres asylcenter.

Hvis barnet er under 15 år, orienteres det stedlige politi og Udlændingestyrelsen med det samme om barnets forsvinden. Hvis barnet er 15-18 år, sker orienteringen af politiet og Udlændingestyrelsen først 12-24 timer senere alt efter omstændighederne – hvis der er særlige omstændigheder, som giver Dansk Røde Kors anledning til bekymring, orienteres politiet dog altid med det samme.

Hillerød Politi har oplyst, at disse børn eftersøges på samme måde som alle andre børn, der forsvinder i politikredsen. Det vil sige, at mindre børn under 15 år eftersøges aktivt, og unge over 15 år efterlyses, hvis der ikke er særlige omstændigheder, som tyder på overgreb.

Der var på mødet enighed om, at der skal iværksættes forbedringer for så vidt angår identifikationen af den unge. Der var enighed om at optage fingeraftryk af dem over 14 år så tidligt som muligt i forløbet – helst allerede ved asylansøgningen, som ofte foregår i lufthavnen, fordi fingeraftryk er det absolut bedste identifikationsmiddel.

Der var også enighed om, at det skal sikres, at Dansk Røde Kors' efterlysninger af forsvundne uledsagede mindreårige asylansøgere skal være så præcise og udførlige som muligt, for eksempel ved at udlevere et foto af barnet eller den unge til det stedlige politi.

Dansk Røde Kors og Hillerød Politi vil aftale det praktiske nærmere.

Der vil også blive udarbejdet en netværksliste med kontaktpersoner hos Dansk Røde Kors og alle de relevante myndigheder, således at man hurtigt kan få kontakt til de relevante personer, hvis der opstår behov for det i en konkret sag.

[3. Udpegning af personlige repræsentanter (værger) til uledsagede mindreårige asylansøgere]

For så vidt angår personlige repræsentanter for uledsagede mindreårige asylansøgere kan jeg oplyse, at regeringen i 2003 gennemførte en ordning om, at alle uledsagede mindreårige asylansøgere har krav på at få udpeget en personlig repræsentant – dvs. en form for værge – til at varetage barnets tarv og dets interesser under opholdet i Danmark.

Formålet med ordningen er, at alle uledsagede mindreårige asylansøgere får udpeget en fast personlig støtte i form af en voksen ansvarlig person.

Den voksnes opgave er ikke kun at hjælpe barnet i forbindelse med asylsagen. Repræsentantens opgave er også at støtte barnet i mere personligt prægede spørgsmål og drage omsorg for barnets almindelige behov – udover selve asylsagen.

Dansk Røde Kors har oplyst, at der benyttes både frivillige personlige repræsentanter og professionelle repræsentanter til de uledsagede mindreårige asylansøgere.

De professionelle repræsentanter er personale fra Dansk Røde Kors Asylafdeling, som også fungerer som bisiddere for uledsagede mindreårige asylansøgere, indtil der er udpeget en personlig repræsentant.

Dansk Røde Kors har oplyst, at de omtalte kinesiske børn har fået professionelle repræsentanter som personlig repræsentanter, fordi der er tale om børn, der er i en helt særlig situation, og hvor spørgsmålet om særlige sociale foranstaltninger hurtigt er blevet aktuelt.

Jeg konstaterer med tilfredshed, at der for børn i en særlig situation – som eksempelvis de kinesiske børn – kan ske en haste-udpegning af en personlig repræsentant, som så vidt muligt sker i løbet af én dag.

Jeg håber, at ordningen med personlige repræsentanter også i nogle tilfælde kan betyde, at sager om forsvundne børn kan tages i opløbet, fordi barnet har en voksen at betroe sig til.

Jeg vil gerne understrege, at indtil der udpeges en personlig repræsentant for en uledsaget mindreårig asylansøger, får barnet tildelt en bisidder, som deltager i alle de samtaler, som barnet har med myndighederne.

Jeg vil også gerne understrege, at Dansk Røde Kors' personale på Center Gribskov efter min opfattelse gør et stort og professionelt stykke arbejde i forhold til at hjælpe disse børn fra starten af deres ophold i Danmark.

Jeg er meget tilfreds med at kunne konstatere, at samarbejdet mellem Dansk Røde Kors og myndighederne omkring netop denne type sager fungerer rigtig godt, og at der alene var behov for at foretage nogle få forbedringer i dette samarbejde, så som at fingeraftryk optages så tidligt som muligt for børn over 14 år, at efterlysninger af forsvundne børn bliver så præcise som muligt, at hasteudpegning af en personlig repræsentant benyttes, når det skønnes nødvendigt, og at en neværksliste udarbejdes, således at der kan reageres hurtigt og effektivt fra alle de impliceredes side.

[Det internationale samarbejde]

Til sidst vil jeg gerne nævne, at Danmark som allerede omtalt ikke står alene med disse problemer med uledsagede børn fra Kina. Derfor har Integrationsministeriet den 18. januar 2006 afholdt en international workshop om indvandringsmæssige spørgsmål i forhold til Kina, hvor man bl.a. drøftede problemstillingen om uledsagede mindreårige kinesere, der forsvinder efter at have ansøgt om asyl.

Formålet med workshoppen var at give deltagerne mulighed for at lære af hinandens erfaringer. Der var deltagere fra USA, Storbritannien, Holland, Tyskland, Frankrig, Østrig, de nordiske lande, EU, EUROPOL og en række internationale organisationer.

Drøftelserne var konstruktive, og det stod klart, at en række andre lande har oplevet lignede problemer med uledsagede mindreårige asylansøgere fra Kina, der forsvinder kort efter indrejsen.

Der var bl.a. fokus på vigtigheden af, at man som i Danmark følger disse børn tæt med henblik på at undgå, at de forsvinder.

Det blev endvidere understreget, at biometri, som bl.a. omfatter optagelse af fingeraftryk, er et redskab, der bør overvejes på grund af vigtigheden af at identificere børn, der forsvinder fra asylcentre.

Samarbejde hen over grænserne mellem politi- og udlændingemyndighederne ansås også for en mulig løsning.

Endelig var der fokus på forholdene for uledsagede mindreårige, der vender tilbage til Kina. Etablering af modtagecentre for tilbagevendende blev nævnt som et muligt tiltag med henblik på at sikre ordnede forhold for tilbagevendte børn.